

Тематичний напрямок: 1. Публічні фінанси: стан та перспективи реформування

**УДК 332.021(083.97)**

**Дехтяр Надія Анатоліївна**

*к.е.н., доцент*

*Сумський державний університет, м. Суми*

**Пасько Катерина Євгенівна**

*магістр*

*Сумський державний університет, м. Суми*

## **ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

У сучасних умовах значним важелем впливу на реалізацію регіональної політики є формування та впровадження регіональних цільових програм розвитку. Програми регіонального розвитку є однією з форм державного регулювання соціально-економічного стану території та встановлення пріоритетності виконання завдань і функцій органів місцевого самоуправління. В той же час недосконалість основ організації та механізмів виконання регіональних цільових програм, спрямованих на подолання нагальних проблем регіонального розвитку, може призвести до неефективного розподілу та нецільового використання бюджетних ресурсів.

Перш за все, під програмою вважається документ, який визначає стратегію, направлену на вирішення найбільш актуальних та гострих проблем економічного і соціального розвитку, і є комплексом взаємозалежних заходів і завдань у досягненні поставлених цілей, визначених за термінами їхньої реалізації й складом виконавців. Тобто, програма представляє собою чітку послідовність етапів, порядку та механізмів узгодження і управління процесами планомірного досягнення мети реалізації проблеми. Програма є інструментом досягнення конкретної цілі, шляхом вибору з декількох альтернативних варіантів найбільш ефективного та раціонального способу реалізації

передбачених результатів. Необхідно відмітити, що дієвість та результативність здійснення програм регіонального рівня оцінюється ступенем виконання намічених у програмі завдань.

Слід зазначити, що в цілому програми мають загальні особливості: цільовий і адресний характер; єдність мети; систему завдань і заходів, обумовлених сформованою метою; ресурсне забезпечення; досягненість запланованих результатів; планомірність реалізації; конкретизацію термінів виконання; комплексність форм і способів їх розв'язання [1].

Найбільш розповсюдженим видом регіональних програм є обласні цільові програми. Загальна структура обласної цільової програми повинна містити такі дані: опис проблематики; визначення основних цілей і завдань; систему заходів, шляхів і засобів із реалізації даної проблематики; обсяги фінансових ресурсів і джерела надходження коштів; механізми реалізації програми; методи керування, координації, моніторингу та контроль за ходом виконання програми; оцінювання очікуваного ефекту [2]. Водночас, програма повинна містити чітко визначену мету, проміжок часу для реалізації, інформацію щодо обсягу роботи та ресурсні витрати, результати реалізації програми у вигляді економічного чи соціального ефекту, форми проміжних та підсумкового звітів. Під час розробки регіональних програм також важливо враховувати унікальні конкурентні переваги окремої території.

Порядок розроблення, моніторингу та звітності про виконання регіональних цільових програм регламентуються Методичними рекомендаціями, розробленими Міністерством економіки України у 2006 році, на основі яких кожен орган місцевого самоврядування приймає власні методичні вказівки щодо розробки обласних/районних (бюджетних) програм цільового фінансування [3].

Необхідно зазначити, що на сучасному етапі на рівні регіонів формуються програми, що, в основному, передбачають певну підтримку розвитку регіону або окремих видів діяльності економіки чи соціально-культурної сфери регіону. Так у економічній сфері здебільшого реалізуються програми для розвитку

підприємництва, агропромислового виробництва, енергоефективності, дорожньої і транспортної інфраструктури, інвестицій тощо. Регіональні цільові програми можуть фінансуватися за рахунок різних джерел фінансування: за кошти місцевих бюджетів, приватних ресурсів, кошти міжнародної технічної допомоги чи на основі державно-приватного партнерства.

Отже, регіональні цільові програми спрямовані на розв'язання територіальних проблем у економічній і соціальній сферах та передбачають акумулювання необхідного обсягу наявних ресурсів та їх ефективне використання для досягнення значного соціально-економічного ефекту. Їхнє формування відбувається на основі комплексного аналізу умов і чинників розвитку окремих територій.

### **Список використаних джерел**

1. Абрамов Л. К., Азарова Т. В. Цільові програми та механізми по забезпеченню прозорості у процесі їх реалізації: [навчальний посібник]. Кіровоград: ІСКМ, 2010. 100 с.

2. Кизим М. О., Феденко Г. М. Теорія та практика оцінки пріоритетності та результативності державних цільових програм в Україні // Бізнес Інформ. 2012. № 12. С. 6-13.

3. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання / Міністерство економіки України. 06.12.2006. Режим доступу: [http://meold.kmu.gov.ua/minec/control/uk/publish/article?art\\_id=92210&cat\\_id=387](http://meold.kmu.gov.ua/minec/control/uk/publish/article?art_id=92210&cat_id=387)